

Perämeren rannikon kalatalousstrategia 2015 – 2020

Strategian toteutuminen ja tehdyt toimet vuonna 2016

1 Kalatalousryhmän toiminta

1.1 Kalatalousryhmän muodostaminen ja kokoonpano

Perämeren kalatalousryhmä nimettiin Oulun Seudun Leader ry:n vuosikokouksen yhteydessä v 2015. Alueen toimijoista koottu, monipuolisen kokemuksen omaava kalatalousryhmä on tärkeä verkosto, jonka kautta paikallisten toimijoiden näkemykset ja kokemusten vaihto siirtyvät eteenpäin. Kalatalousryhmässä on kalastajien, kalanjalostajien, kalankasvattajien sekä kuntien edustajia. Ryhmä toimii Oulun Seudun Leaderin hallituksen alaisena työryhmänä. Ryhmä voi tarvittaessa antaa lausuntoja hallinnon suuntaan ja viedä näin yhteisiä asioita eteenpäin. Kalatalousryhmän rahoituskehyksestä voidaan rahoittaa mm. kehittämishankkeita, koulutusta ja opintomatkoja. Kalatalousryhmän asema hankkeiden rahoittajana on melko autonominen. ELY-keskus voi evätä hankkeiden rahoituksen vain laillisuustarkastelun perusteella. Hankkeen tulee myös istua kalatalousstrategian tavoitteisiin.

Kalatalousryhmän jäsenet 2015-2018

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Kimmo Auno, Tornio	Sampo Kangastalo, Tornio
Kari Heinikoski, Kemi	Eero Vääätäjä, Ii
Timo Matinlassi, Simo	Matti Linnantie, Simo
Lauri Halonen, Oulu	Unto Rekilä, Oulu
Marko Välimäki, Hailuoto	Juhani Ervasti, Oulu
Seppo Helanen, Liminka	Heidi Helanen, Liminka
Heikki Eskola, Raahe	Martti Rantoharju, Raahe
Juha Tilus, Kalajoki	Esa Pirkola, Kalajoki
Harri Lahti, Kokkola	Lasse Huhtala, Kokkola
Tapio Kangas	Pasi Anttila
Piia Karttunen	Pirjo Hongisto

1.2 Kalatalousryhmän kokoukset

Kalatalousryhmä kokoontui ensimmäisen kerran 12.11 2015 Limingalla. Vuonna 2016 kalatalousryhmä kokoontui kolme kertaa:

17.2.2016 Kellon Kiviniemi

Kokouksessa käynnistettiin uuden ohjelma kauden toimintaa. Uuden ohjelmakauden myötä hanketukien ehdoissa tapahtui muutoksia edelliseen ohjelmakauteen verrattuna. Pohjoisten alueiden kalatalousryhmien ja ELY-keskusten edustajien tapaamisessa 18.2 2016 kalatalousryhmien edustajat pääsivät esittämään tukien myöntämisperusteista kysymyksiä.

Kokouksessa esiteltiin viime ohjelmakaudella kalatalousryhmän rahoituskehystä rahoitettuja esiselvityksiä. Mm. kalamarkkinoiden järjestämistä koskevan esiselvitys on hyvä työväline tapahtuman järjestämistä varten.

Edellisellä ohjelmakaudella Siika tutuksi ja ruokapöytään-hankkeen tuloksena on painettu Siikaopas, joka jaettiin kokouksessa kalatalousryhmän jäsenille. Siikahankkeen arvioitiin lisänneen siian menekkiä ja hankkeen saavuttaneen kokonaisuudessaan asetetut tavoitteet ja nostaneen siian imagoa.

Kokouksessa päätettiin kalastajille suunnatusta KAKE-hankkeen hygieniosaamiskoulutuksen järjestämisestä Oulun seudulla.

30.3.2016 Limingan Luontokeskus

Kokouksessa oli esillä aktivaattorin osallistuminen Kalaviikko-seminaariin Helsingissä 10 – 11.3. Seminaarissa tuotiin esille ajankohtaista tietoa eri kalatalouden aloilta. Seminaari oli erityisesti verkostoitumisen kannalta otollinen tapahtuma. Suomen aktivaattoreiden ensimmäinen tapaaminen järjestettiin tapahtuman yhteydessä.

Hanketta ja kalatalousryhmän toimintaa on ollut esillä toiminta alueella Perämeren kalatalousyhteisöjen Liiton järjestämään kalastuslaki-iltamassa. Neljässä tilaisuudessa yleisöä on ollut paikalla yhteensä 139 henkilöä.

Kokouksessa käsiteltiin tulevaa kuntakierrosta. Kevään aikana aktivaattori kiertää toimialueen kunnissa, joissa tavataan kuntien edustajia ja paikallisia toimijoita. Tällöin selvitetään hanketarpeita ja erityisesti kalasatamien kehittämistarpeita.

Kokouksessa päätettiin kolmesta kehittämishankkeen rahoituksesta (kts. 1.3)

15.12.2016 Hailuoto

Vuoden viimeisessä kalatalousryhmän kokouksessa esiteltiin vuoden aikana hankkeen tuloksia. Kalatalousryhmältä tiedusteltiin mahdollisia hankeideoita, kuultiin alueen merkittävän kalataloustoimijan hankeideoita ja käsiteltiin tulevaa valtakunnallista kalasatamaselvitystä. Selvityksen työryhmään ei ole nimetty kalastajien edustajaa. Selvitystä tullaan tekemään lähinnä kuntien kautta, jolloin on varmistettava, että kalastuksen näkökulma tulee selvityksessä jo

ennakkoon huomioiduksi. Myös v 2010 tehdyn kalasatamaselvityksen ja KAKE-hankkeessa kerättyä päivitettyä tietoa alueen kalasatamien tilanteesta olisi tulevassa kalasatamaselvityksessä hyödynnettävä.

Kokouksessa oli esillä osuuskuntamuotoinen internetin kautta tapahtuva kalan suoramyynti. Tavoitteena on perustaa osuuskunta jonka jäsenet myyvät itse kalastettua kalaa netin kautta suoraan kuluttajille. Osuuskuntamallia tuodaan kalastajille tunnetuksi Perämeren kalatalousyhteisöjen Liiton järjestämissä tiedotus- ja keskustelutilaisuuksissa.

Kokouksessa päätettiin järjestää myös Kokkolan seudulle hygieniaoosaamiskoulutus sekä kalastajille opintomatka Tanskaan troolitehtaalle. Hankkeen tiedottamistoimenpiteet ja niiden kehittäminen olivat myös kokouksessa esillä.

Kokouksessa nimettiin edustajat 10-11.1 2017 Ahvenanmaalla järjestettävään Suomen, Ruotsin ja Viron yhteisseminaariin, jossa ratkotaan merimetsojen ja hylkeiden aiheuttamia ongelmia.

1.3 Muu toiminta

Kalatalousryhmän jäsenet ovat osallistuneet KAKE-hankkeen oman alueensa kuntapalaveriin. Kalatalousryhmän puheenjohtaja ja KAKE-hankkeen aktivaattori ovat tavanneet säännöllisesti käsitelleet ajankohtaisia asioita. Myös muut ryhmän jäsenet ovat pitäneet yhteyttä aktivaattoriin.

1.4 Kalatalousryhmän toiminnan soveltuvuus Perämeren rannikon kalatalousstrategiaan

Toiminta toteuttaa seuraavia tavoitteita:

Rannikkokalastuksen ja kalatalousalan kehittäminen

- Opintomatkan avulla saadaan tietoa mm. trooleista ja troolauksen taloudellisuuden parantamista varten.
- Ratkaisuhakuisuus hylkeiden aiheuttamaan toimintaympäristön heikentymiseen

Kalan kysynnän kasvattaminen ja kalatalousalojen esille tuominen

- Osuuskuntamuotoisen sähköisen kalan suoramyynnin edistäminen
- Oulun Kalamarkkinatapahtuman edistäminen
- Kalatalousalan kehittäminen kuntakerroksella

Toiminta toteuttaa seuraavia strategian painopisteitä:

Rannikkokalastuksen ja kalatalousalan kehittäminen

Kalastamien käyttö- ja kalan laadun parantaminen

- kalasatamien kehittämistarpeiden esille tuominen kuntakerroksella
- kalasatamien toimintaedellytysten säilyttäminen kuntakerroksella
- kalatalousryhmän jäsenet ovat kuntakerroksella tuoneet esille jäähilehuollon puutteita ja kehittämistarpeita. Toimenpiteillä on vaikutusta kylmäketjun varmistamiseen ja kalan laadun parantamiseen

Osaamisen parantaminen ja uudet kalastajat

- hygieniaosaamiskoulutusten järjestäminen kalastajille
- Markkinointi, verkostoituminen ja yhteistyön lisääminen
- Yhteistyön ja verkostoitumisen lisääminen kuntapäätäjien kanssa

2 Aktivointi

2.1 Kalatalouden Kehittäminen-hankkeen toteutusaika ja rahoitus

Oulu Seudun Leader ry haki 10.10 2015 saapuneella hakemuksella tukea Lapin ELY-keskukselta 141 000 euroa Kalatalouden kehittämishankkeeseen (lyh. KAKE-hanke). Myönteinen päätös tukihakemukseen saatiin 5.2 2016. Lapin ELY-keskuksen perustelujen mukaan hanke täyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 508/2014 mainitut edellytykset ja sen toimenpiteet ovat erityisesti artikalan 63 mukaiset. Hanke on Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman mukainen ja Perämeren rannikon kalatalousstrategian 2015-2020 mukainen.

Myönnetty tuki on 100 % hyväksytyjen kustannusten kokonaismäärästä. Euroopan meri- ja kalatalousrahaston osuus rahoituksesta on 47 % ja kansallinen rahoitusosuus 53 %. Hyväksytyjä kustannuksia ovat 10.10 2015-31.12 2017 välisenä aikana syntyneet kustannukset. Kustannusten seurantataulukko kappale 7.

2.2 Hankeneuvonta

Kalatalouden kehittämishankkeessa keskeisenä tehtävänä on kalastajien neuvonta ELY-keskuksesta haettavien EMKR-investointitukien hakuprosesseissa sekä tukimahdollisuuksien selvittäminen. Näin ollen kalastajien neuvonta muodostaa tärkeän osan hankkeeseen palkatun aktivaattorin työnkuvassa. Hankkeessa kalastajien ja muiden alan toimijoiden neuvontoja oli 33, joista useita neuvottiin useampaan kertaan. Hankkeessa tehtiin vuoden 2016 aikana neljä kalastajien kehittämissuunnitelmaa.

Laadittiin ELY-keskukseen viidelle kalastajalle suunnitelma kalastajien I-ryhmään pääsemiseksi, joka käytännössä tarkoittaa viiden uuden yrityksen perustamista.

Hankkeen avulla tehtyjen tukihakemusten seurauksena kolmelle yritykselle myönnettiin investointitukea (kts 3.2).

Aktivaattori osallistui vuoden 2016 aikana erilaisiin seminaareihin, palavereihin ja tapaamisiin 28 kertaa. Hanketta esiteltiin 22 tapahtumassa. (kts. hankeneuvontakohteet, excel-tiedosto taul1).

Kalatalouden kehittämishanke järjesti kalatalousryhmän aloitteesta Oulussa 22.4 2016 kalastajille hygieniosaamiskoulutuksen. Koulutukseen osallistui 19 kalastajaa. Kalastajille pidettiin koulutuksen päätteeksi tentti, jonka kaikki osallistuneet läpäisivät ja saivat EVIRA:n myöntämän hygieniapassin. Koulutus kustannettiin KAKE-hankkeesta. Kalastajien kustannettavaksi jäi hygieniapassista aiheutuneet kulut. Kouluttajana toimi Esa Rastas Kemin Lappian kalatalouden koulutusyksiköstä.

Hanketoiminnan avulla perustettiin viisi kalastajayritystä, joten uusia kalastajia rekrytoitiin alalle. Järjestetty hygieniaoasaamiskoulutuksen myötä kalastajien kalankäsittelyosaaminen on parantanut ja markkinoille tulevan kalan ja kalatuotteiden laatu paranee. Hankeneuvonnan myötä eri tukimuodot sekä niiden ehdot ovat tulleet tutuksi ja näin lisännyt kalastajien osaamista erilaisten hankkeiden hakemisessa ja oman yrityksen kehittämisessä. Kalastajien investointihankkeiden soveltuvuus strategiaan kts.3.2.

Aktivaattori verkostoitui alan toimijoiden kanssa osallistumalla eri tilaisuuksiin, kuten seminaareihin kokouksiin ja kalamarkkinatapahtumiin. Verkostoitumisen seurauksena etenkin yhteistyö kuntien ja alan toimijoiden suuntaan lisääntyi.

2.3 Kuntakohtaiset toimet

Kalatalouden kehittämishanketta, kalatalousstrategiaa ja saatavilla olevia tukimuotoja esiteltiin kaikissa hankealueen kunnissa. Kuntapalavereissa oli mukana yleensä kunnanjohtaja, kuntien elinkeino- ja teknisenpuolen virkamies, paikallinen kalatalousryhmän jäsen sekä usein yksi tai useampi kalastaja. Kuntapalavereiden asialista oli seuraava:

1. Palaverin avaus ja osallistujien toteaminen
2. Kalatalouden kehittämishankkeen toiminta
3. Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tuet ja tukitasot
4. Kunnan hanketarpeet ja kalasatamien tilanne
5. Kalatalousalan toimijoiden hanketarpeet
6. Muut asiat

Kuntapalavereissa oli kalasatamien säilyttäminen ja niiden toiminnan kehittäminen keskeisenä keskustelun aiheena. Yleisimpiä huolenaiheita olivat kalahallien ja niiden jätehuollon kehittäminen, satama-alueiden ruoppaustarpeet ja laiturirakenteiden rapistuminen. Kuntien kalasatamien kehittämishankkeet kappaleessa 3.2. Kuntapalavereissa oli esillä myös yleisellä tasolla kalatalouden kehittäminen, paikalliset kalamarkkinatapahtumat sekä kalastusmatkailun ja elinkeinokalastuksen yhdistämiseen tähtäävät toimet. Kuntakierroksen yhteenveto liitteessä *.*.

3 Alueelta nousseet hankkeet

3.1 Kalatalousryhmän rahoittamat kehittämishankkeet

Kalatalousstrategiasta rahoitetaan sen toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämishankkeita. Kalatalousryhmän rahoituskehyksestä rahoitettiin vuonna 2016 kolme kehittämishanketta:

Hankenumero: 18501

Osuuskunta Team Kala, Kesäsiika ja kesäsiian palauttaminen Perämerelle

Myönnetty tuki 80 %.

Myönnetty tuki euroissa 16 683,20

Hankeen toteutusaika: 14.12.2015 – 15.9.2016. Hankkeelle on haettu jatkoaikaa 31.12.2017 asti

Hankeen kuvaus:

Syssiikakantoja on hoidettu kalastajien toimesta talteen ottamalla siiat ja lypsämällä mäti, joka toimitetaan hedelmöitettynä hautomoille. Kalojen sumputusaika on näin ollen lyhyt ja tapahtuu kylmän veden aikaan, jolloin kalat selviytyvät hyvin mädin talteenottovaiheeseen asti. Kesäsiikaa otetaan talteen jo kesällä ja säilytetään kutuvaiheeseen asti emokalatiloissa. Kesäsiikaa ei voi kalastaa talteenottoa varten verkoilla vaurioiden välttämiseksi vaan kalastus tulisi toteuttaa muilla menetelmillä.

Viime vuosina lijoen velvoiteistutuksissa on osin käytetty Tornionjoen kesäsiikaa ja havaintojen mukaan kesäsiikaa onkin alkanut nousta jokeen aikaisempaa aiemmin. Lijoella kesäsiikaa on ammattikalastajien toimesta otettu vuonna 2015 kokeiluluonteisesti talteen, mäti lypsetty ja hedelmöitetty. Kokeilu osoitti em. siian hoitotoimien olevan mahdollista. Toimenpiteitä voidaan kehittää ja niiden tulee olla vuosittaisia.

Hankkeessa selvitetään kesäsiian nykytilanne ja kehittää kesäsiian talteenottoa sekä pitkäjänteisten hoitotoimien aloittamista. Hankkeessa selvitetään yhteistyötahot ja valmiudet kesäsiian hoidon kehittämiseksi. Alkuvaiheessa kesäsiian talteenoton aloittaminen lijoella jo vuonna 2016 mutta tavoitteena on palauttaa kesäsiika myös muille Perämeren jokialueille, joissa sitä on aikaisemminkin esiintynyt.

Hankkeessa järjestetään sidosryhmille suunnittelu- ja kehittämistilaisuuksia. Hanke järjesti alan toimijoille 5.2. 2016 Kesäsiika takaisin tapahtuman li:n Micropoliksessa. Hankkeessa tehdään toteuttamissuunnitelma lijoen kesäsiian talteenotosta ja sen kehittämisestä sekä tehdään esitys vastaavista toimista myös muilla jokialueilla. Hankkeen tavoitteisiin pääseminen edellyttää laaja-alaista yhteistyötä mm. kalantutkimuksen ja velvoiteistutuksista vastaavien voimayhtiöiden kanssa.

Myönnetty tuki kohdistuu hanketyöntekijän palkkakuluihin, matka- ja toimistokuluihin sekä yhteistilaisuuskuluihin.

Hankkeen tilanne: Hankkeelle on haettu jatkoaikaa koska kesä 2016 oli Perämerellä yleisesti huono siikasaaliiden suhteeneikä siikoja saatu säilytykseen ja viljelyyn.

Hankkeen soveltuvuus Perämeren rannikon kalatalousstrategiaan 2015-2020:

Hanke toteuttaa seuraavaa tavoitetta:

Rannikkokalastuksen ja kalatalousalan kehittäminen

- Kesäsiikakantojen vahvistuminen jatkaa siian pyyntikautta ja lisää kalastusmahdollisuuksia

Hanke toteuttaa seuraavia strategian painopisteitä:

Rannikkokalastuksen kehittäminen

- Kesäsiikakantojen vahvistuminen jatkaa siian pyyntikautta ja lisää kalastusmahdollisuuksia

Osaamisen parantaminen

- Hanke lisää tietoa ja osaamista erityisesti kesäsiian talteenotosta, säilytyksestä ja viljelystä.

Verkostoituminen ja yhteistyön lisääminen

- Hankkeen tavoitteisiin pääseminen edellyttää laaja-alaista yhteistyötä vesialueiden omistajien, kalantutkimuksen ja velvoiteistutuksista vastaavien voimayhtiöiden kanssa.

Hankenumero: 18815

Osuuskunta Team Kala, Nahkiainen lähiruuaksi ja emonahkiaiseksi

Myönnetty tuki 80 %.

Myönnetty tuki euroissa 16 283,20

Hankeen toteutusaika: 15.12.2015 – 30.7.2016. Hankkeelle haettu jatkoaikaa 30.9.2017 asti

Hankkeen kuvaus:

Nahkiainen on Perämeren alueella tunnettu erikoisherku ja nahkiaisien pyynnillä on suuri merkitys Perämeren jokialueilla. Nahkiaisien pyynti on ollut tärkeä tulonlähde Perämeren ammatti- ja sivuammattikalastajille. Nahkiaissaaliin arvo on noin 1 milj. euroa vuodessa. Lijjoella nahkiaissaalis on pudonnut 0,5 milj. – 1 milj. nahkiaisesta 100 000 – 200 000 nahkiaiseen vuodessa. Kysyntää nahkiaiselle on yli tarjonnan mutta hoitotoimiin ja viljelyyn ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota.

Nahkiaisien elinvaiheet ja ravinnon käyttö ovat huonosti tunnettuja. Pohjanmaalla on saatu yksittäisiä merkintätuloksia, joissa keväällä mereen laskeutuva pieni nahkiainen on palannut jo seuraavana syksynä täysikasvuisena takaisin jokeen. Tämä antaa merkittäviä mahdollisuuksia nahkiaisien viljelyssä ja kasvatukseen sekä ruoka- että emonahkiaiseksi.

Hankkeen tavoitteena on selvittää yhteistyössä eri toimijoiden kanssa mahdollisuudet ottaa talteen joesta mereen laskevia pieniä nahkiaisia sekä selvittää niiden kasvatumahdollisuuksia ruoka- ja emonahkiaisiksi. Hankkeessa selvitetään pienten nahkiaisten kiinniottoa ja kasvatusmenetelmiä sekä soveltuvia ruokintavaihtoehtoja.

Hankkeen tavoitteiden toteutuessa ruokanahkiaisien kaupalle ja pitkäjänteiselle markkinoinnille avautuu aivan uudenlaiset näkymät sekä monipuolistaa kaupallisten kalastajien ja vesiviljelyalan tulonmuodostusta. Hankkeen tulokset ja toteutusmallit ovat kaikkien hyödynnettävissä.

Hankkeen tilanne: Hankkeelle on haettu jatkoaikaa koska hankkeen käsittely ja sen myötä rahoituspäätös viipyi niin, ettei toteutukseen voitu riittävästi valmistautua.

Hankkeen soveltuvuus Perämeren rannikon kalatalousstrategiaan 2015-2020:

Hanke toteuttaa seuraavaa tavoitteita:

Rannikkokalastuksen ja kalatalousalan kehittäminen

- Hankkeen tavoitteiden toteutuessa kalastajille ja kalanviljelijöille avautuu mahdollisuuksia toiminnan monipuolistamiseksi

Hanke toteuttaa seuraavia strategian painopisteitä:

Rannikkokalastuksen kehittäminen

- Hankkeen tavoitteiden toteutuessa kalastajille ja kalanviljelijöille avautuu mahdollisuuksia toiminnan monipuolistamiseksi

Osaamisen parantaminen

- Hankkeen avulla saadaan tietoa nahkiaisien viljelystä ja erikoistietoa ruokanahkiaisien viljelymahdollisuuksista

Verkostoituminen ja yhteistyön lisääminen

- Hankkeen tavoitteiden toteutuminen edellyttää verkostoitumista ja yhteistyötä vesialueitten omistajien, kalantutkimuksen ja kalanviljelijöiden kanssa.

Hankenumero: 22445

Perämeren kalatalousyhteisöjen liitto ry, Samaa saalista jakamassa- Kalastuksen ja hyljekantojen yhteensovittaminen Perämerellä.

Myönnetty tuki 90 %.

Myönnetty tuki euroissa 10 725,3

Hankkeen kuvaus:

Hankkeessa kootaan yhteiseen seminaariin kalastuksen ja hylkeiden parissa toimivien asiantuntijat ja päättäjät keskustelemaan Perämeren hyljekantojen vaikutuksesta kalastukseen ja kalakantoihin sekä hylkeiden ja kalastuksen tulevaisuudesta alueella. Seminaarin tarkoituksena on tuoda eri näkökantoja edustavat osapuolet yhteen, saada aikaan vuoropuhelua, uusia avauksia, ratkaisuja ja ideoita Perämeren kalastajien elinkeinon turvaamiseen. Seminaari mahdollistaa eri asiantuntijoiden verkostoitumisen. Keskeinen tavoite on asiantuntijoiden yhteistyön lisääminen rannikkokalastuksen kehittämisen turvaamiseksi. Tavoite on myös saada Perämeren nykyiselle hyljetilanteelle mediajulkisuutta. Yleisö saa ajantasaista tietoa hyljekantojen nykytilasta. Hanke korostaa kalastajien valmiutta vuoropuheluun ja kompromissiratkaisuihin. Seminaari oli tarkoitus videoida ja lähetetään on-line:nä internetissä.

Hankkeeseen on haettu tukea seminaarin järjestämiseen liittyviin palkkakuluihin, asiantuntijoiden matkakuluihin, salivuokraan ja muihin seminaarikuluihin sekä informaatiopalveluihin.

Hankkeen tilanne: Hanke toteutui budjetin osalta noin puoleksi. Internetissä lähetävistä osioista ja yhteenvetokirjasesta luovuttiin. Hanke on päättynyt.

Hankkeen soveltuvuus Perämeren rannikon kalatalousstrategiaan 2015-2020:

Hanke toteuttaa seuraavia tavoitteita:

Rannikkokalastuksen ja kalatalousalan kehittäminen

- Hankkeen tavoitteiden toteutuessa kalastajille ja kalanviljelijöille avautuu mahdollisuuksia toiminnan monipuolistamiseksi

Kalatalousalojen esille tuominen

- Hankkeen avulla tuodaan esille kalastajien toimintaympäristöön liittyviä epäkohtia

Hanke toteuttaa seuraavia strategian painopisteitä:

Rannikkokalastuksen kehittäminen

- Hankkeen tavoitteiden toteutuessa kalastajille ja kalanviljelijöille avautuu mahdollisuuksia toiminnan monipuolistamiseksi

Verkostoituminen ja yhteistyön lisääminen

- Seminaarin tarkoituksena oli tuoda eri näkökantoja edustavat osapuolet yhteen, saada aikaan vuoropuhelua, uusia avauksia, ratkaisuja ja ideoita Perämeren kalastajien elinkeinon turvaamiseen. Seminaari mahdollisti eri asiantuntijoiden verkostoitumisen. Keskeinen tavoite oli asiantuntijoiden yhteistyön lisääminen rannikkokalastuksen kehittämisen turvaamiseksi.

3.2 Muille rahoittajille ohjatut hankkeet

Hanketoiminnan seurauksena toimialueella käynnistettiin useita investointihankkeita.

Hankkeessa laadittiin kolmelle kalastajalle hankehakemukset ja hankesuunnitelmat, joista kaikki saivat myönteisen rahoituspäätöksen:

- Kalastajan moottorikelkan hankinta (tukitaso 40%). Saatu avustus 3387 e.
- Kalastajan kalanjalostus- ja säilytystilan varustaminen kylmälaitteilla (tukitaso 40%). Saatu avustus 1832 e.
- Kalastajan jäähilekone (tukitaso 40 %). Saatu avustus arvio 2000 e.

Kuntapalavereiden seurauksena kunnat käynnistivät seuraavia investointeja ja hankkeita:

- **Kalajoki**, PikkuMansikan kalasataman kehittäminen. Arvio kokonaiskustannuksista 200 000 e. Valtakunnallinen määräaikainen kalasatamahaku.
- **Ii**, Praavan ja Vatungin kalasatamien investoinnit sekä RantaKestilän logistiikkakeskuksen jäähilehuollon kehittäminen. Arvio kokonaiskustannuksista yhteensä noin 100 000 e Valtakunnallinen määräaikainen kalasatamahaku.
- **Siikajoki**, Varessäikkä jäähilekone. Arvio 10 000 e. Jatkuva kalasatamahaku.

Toimenpiteiden soveltuvuus Perämeren rannikon kalatalousstrategiaan 2015-2020:

Kuntien investointihankkeet ovat kalasatamien kehittämishankkeita ja niiden jäähilehuollon parantamiseen tähtäviä hankkeita. Myös kalastajien investoinnit ovat kylmäketjun varmistamiseen ja saaliin markkinoille saattamista parantavia hankkeita.

Haetut kuntien ja kalastajien hankkeet kehittävät rannikkokalastusta, edistävät kalasatamien käyttöä ja parantavat kalan laatua. Näin ollen hankkeet tukevat osaltaan Perämeren rannikon kalatalousstrategian toteutumista.

4 Verkostot ja yhteistyökumppanit

Alueen kalataloussektorin toimijoiden kesken on muodostunut tiiviit verkostot. Toimijat tuntevat hyvin toisensa ja kunkin tehtäväkentän. Hanketoiminnassa kalatalousverkostot ovat syntyneet lähinnä automaattisesti hanketoiminnan seurauksena ja erilaisiin tapahtumiin, kuten seminaareihin ja kalamarkkinatapahtumiin osallistuminen on synnyttänyt verkostoitumista ja lisännyt yhteistyötä. Vuoden aikana KAKE-hanke verkostoja luotiin kalatalousalan kaikkien toimijoiden suuntaan niin järjestöjen ja yhdistysten, kalastajien, kalanjalostajien, kalanviljelijöiden kuin kalakaupankin suuntaan.

Tärkein verkosto hanketoiminnan kannalta on muiden kalatalousryhmien aktivaattorit, joiden kanssa yhteyden pitoa harjoitettiin päivittäin lähinnä sähköpostitse ja puhelimitse. ELY-keskus sekä Maa- ja metsätalousministeriö ovat tässä yhteydessä luonnollinen verkoston osapuoli ja yhteistyökumppani.

Järjestö -ja yhdistyssektorilla Perämeren kalatalousyhteisöjen Liitto ja iiläinen Osuuskunta Team Kala ovat olleet keskeisimmät yhteistyökumppanit ja kehittämishankkeiden hakijoita ja hallinnoijia. Yhteistoimintaa on ollut myös alueen kalastajaseurojen kanssa, joiden jäsenille on pidetty tiedotustilaisuuksia yhteistyössä Perämeren kalatalousyhteisöjen Liiton kanssa.

Hankkeessa on tutustuttu alueen kalanjalostajien toimintaan, kuten Suomen suurimpien kalanjalostajien joukkoon kuuluvan Hätä Oy toimintaan. Myös pienempien kalan jalostusyriyten, kuten esim. Piehingin Kalan kanssa on tehty yhteistyötä. Hanke on ollut eri yhteyksissä yhteistoiminnassa alueelle perustettavan suuren kirjolohilaitoksen Laitakarin Kala Oy:n kanssa. Hanke on luonut verkoston Meri- ja kalatalousverkoston ja alueen osuuskuntatoimijoiden, kalastajien ja em. suuren kalanjalostusyriyksen sekä perustettavan kalanviljelylaitoksen kesken.

Oululaisille kalakaupan toimijoille on esitelty suunnitellun kalamarkkinatapahtuman esiselvitystä ja mietitty sen toteuttamismalleja.

KAKE-hankkeen tärkeimmät yhteistyökumppanit:

Maa- ja metsätalousministeriö

Lapin ELY-keskus

Alueen kunnat

Muiden kalatalousryhmien aktivaattorit, erityisesti Kainuun ja Lapin aktivaattorit

Alueen Leader-ryhmät

Meri ja kalatalousverkosto (MAVI)

Perämeren kalatalousyhteisöjen Liitto

Osuuskunta Team Kala

Oulun kalatalouskeskus

LUKE

FARNET

Toiminta eri yhteistyökumppaneitten kanssa liite *.* (hankeneuvontakohteet exel.taul2.

5 Tiedottaminen ja viestintä

Kalatalouden kehittämishanke on tiedottanut sähköpostitse hankkeen alkuvaiheessa hanketoiminnan käynnistymisestä hankealueen kuntia.

Hanketta on esitelty 22:ssa eri tilaisuudessa.

Hanke-esitys ilmestyi loppukesällä 2016 ja sitä on jaettu hankealueen kuntiin, kalamarkkinatapahtumissa ym. tapahtumissa. Hanke-esityksessä kuvataan mm. KAKE-hankkeen toimintaa, kalatalousstrategiaa, hankealueen kalatalouden toimintaympäristöä ja olosuhteita, alan haasteita sekä eri kalatalousalojen tunnuslukuja.

Kalastajia on tiedotettu lähettämällä alueellisesti kohdennettuja sähköposteja mm. hygieniaosaamiskoulutuksesta sekä Raahen ruokamarkkinatapahtumasta. Kalastajia on tiedotettu myös suoramarkkinointi mahdollisuuksista.

Lapin ELY-keskuksen internet sivustolle on laadittu alueen kalatalouden toimintaympäristöä, kalatalousstrategiaa ja kalatalousryhmän toimintaa kuvaavat tekstit.

Farnetin FLAG-sivustolle laadittiin hankealueen toimintaympäristöä ja olosuhteita kuvaavat englanninkieliset tekstit sekä FARNET-seminaarissa Helsingissä 24.5 2016 oli esillä kalatalousryhmän englannin kielinen roll-upp.

Kalatalousryhmän suomenkielinen roll-upp on ollut esillä Raahessa 9.9 2016 arktiset maut tapahtumassa.

Meri- ja kalatalousverkostokoordinaattorin kaksipäiväinen vierailu hankealueella on esillä Meri- ja kalatalousverkon facebook-sivuilla.

6 Strategian määrällisten indikaattoreiden toteutuminen

Perämeren kalatalousstrategiassa on asetettu määrällisiä tavoitteita KAKE-hankkeen toimintaan.

<u>Toimenpide</u>	<u>Tavoite</u>	<u>Saavutettu</u>
Rahoitettuja hankkeita (yleishyödyllisiä)	14	3
Uusia yrittäjiä	2	5
Uudet työpaikat	2	5
Säilytetyt työpaikat	70	7
Uudet, uudistetut menetelmät ja välineet	10	0
Tiedotus, aktivointi- ja verkostoitumistilaisuuksia	20	28
Tilaisuuksiin osallistuneita	400	819
Konsultaatiokertoja	200	34
Kehittämissuunnitelmat	30	4

Säilytetyt työpaikkoja on vaikea arvioida. Lukuna on käytetty laadittuja kehittämissuunnitelmia ja toteutuneita investointihankkeita. Tilaisuuksiin osallistuneihin on laskettu mukaan kaikki seminaareihin osallistuneet.

7 Rahoituksen tilanne

Kalatalousstrategian rahoitus koostuu EU:n+valtion osuudesta, yksityisestä rahasta ja kuntien rahoituksesta. EU+valtion osuudet menevät tukena rahoitettuihin hankkeisiin, joista yksi on KAKE-hanke. Kuntien rahoitusosuus oli vuonna 2016 yhteensä 22 282 euroa (taulukko 4) hoidetaan kalatalousstrategian hallinnointikulut, joihin kuuluu myös kalatalousryhmän kokoontumiskulut ja matkat. Yksityinen rahoitusosuus kertyy niistä rahoitetuista hankkeista, joiden tuki on alle 100%. Kuntarahalla hoidetaan kalatalousstrategian hallinnointikulut, joihin kuuluu kalatalousryhmän kokouskulut ja matkat.

Taulukko 4. Rahoitussuunnitelma vuosille 2015-2020.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Yhteensä
Julkinen tuki n. 80% josta EU+V n. 87 %	145 833	145 833	145 833	145 833	145 833	145 833	875 000
josta kunta n. 13 %	22 282	22 282	22 282	22 282	22 282	22 282	133 692
Yksityinen, n. 20 %	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000	252 000
Yhteensä	210 115	210 115	210 115	210 115	210 115	210 115	1 260 690

Hankkeisiin on sidottu (eu+valtio) tällä hetkellä 184 691,70 euroa. Jäljellä 690 308,30 euroa, josta KAKE-hankkeen jatkoon on arvioitu menevän 209 000 euroa. Näin olleen rahoituskehystä hankkeiden rahoittamiseen on jäljellä arviolta 481 000 euroa. On kuitenkin huomioitava, että Perämeren kalatalousyhteisöjen Liiton "Samaa saalista jakamassa-hanke" toteutui vain puoleksi.

Strategian toteutuminen, rahoitetut hankkeet ja rahoituskehys

Hakija	Hankkeen nimi	Tuki	Yksityinen rahoitus	Kokonaskust.
Oulun Seudun Leader	KaKe-hanke	141 000,00		141 000,00
Perämeren kalatalousyht.liitto	Samaa saalista jakamassa	10 725,30	1 191,70	11 917,00
Osuuskunta Team kala	Kesäsiika	16 683,20	4 170,80	20 854,00
Osuuskunta Team kala	Nahkiainen	16 283,20	4 070,80	20 854,00
Yhteensä 4 hanketta		184 691,70	9 433,30	194 625,00

Rahoituskehys (Eu+valtio) 875 000,00

Sidottu (eu+valtio) 184 691,70

Jäljellä **690 308,30**

Rahoituskehyksestä on arvioitu menevän vielä KaKe-jatkohankkeeseen noin 209 000,00

Eli rahoituskehystä olisi jäljellä hankkeiden rahoittamiseen noin 481 000,00

Kalatalous kuntaraha kuluseuranta

Hallinto: kalatalousryhmän kokoontumiset, matkat sekä hallintoon liittyvät tehtävät OSL:ssä.

Kustannus	Kulut vuosi 2015	Kulut vuosi 2016	Kulut yht. 31.12.2016	Varat, koko ohjelmakausi	Jäljellä
Palkat ja palkkiot	2 999,04	4 856,02	7 855,06	75 000,00	67 144,94
Ostopalvelut	531,40	814,24	1 345,64	19 800,00	18 454,36
Vuokrat	224,42	253,30	477,72	5 400,00	4 922,28
Matkakulut	1 104,02	1 903,57	3 007,59	26 820,00	23 812,41
Muut kulut	124,95	739,93	864,88	6 672,00	5 807,12
Yhteensä	4 983,83	8 567,06	13 550,89	133 692,00	120 141,11

Kalatalouden Kehittäminen-hanke 1 kuluseuranta

Hankkeen toteutusaika 20.10.2015-31.12.2017

Kustannus	Jakso 1-12, 2016	Kulut Yhteensä	Myönnetty	Jäljellä
Palkat	44 405,89	44 405,89	97 500,00	53 094,11
Matkakulut	5 689,88	5 689,88	16 800,00	11 110,12
Toimitilat ja toimistokulut	3 451,81	3 451,81	7 600,00	4 148,19
Koneet, laitteet, tarvikkeet	1 764,30	1 764,30	3 700,00	1 935,70
Ostopalvelut	2 162,64	2 162,64	8 500,00	6 337,36
Muut kulut	2 283,93	2 283,93	6 900,00	4 616,07
Yhteensä	59 758,45	59 758,45	141 000,00	81 241,55

8 Alueelta nousseet kehittämistarpeet

Kalasatamien säilyttäminen ja kehittäminen tulee olemaan myös jatkossa keskeisessä osassa. Riutunkarin kalasataman toiminnan kehittäminen on keskiössä. Alueen kalasatamien jäähilehuollon turvaaminen vaatii jatkuvia investointeja. Myös kalahallien energiatehokkuuden ja satamien jätehuollon kehittäminen tulee jatkossa esille.

Kalastajien koulutusta jatketaan. Seuraava hygieniosaamiskoulutus järjestetään keväällä Kokkolan seudulla. Kemissä pohditaan kalastajien vuokravenekoulutuksen järjestämistä sekä kalastajien toiminnan monipuolistamista kalastusmatkailun ja hyljesafareiden avulla.

Lappian kalatalouskoulutuskeskus kaavailee kalanjalostushanketta, jossa vähempiarvoisen kalanjalostusta kehitetään.

Oulun kalamarkkinatapahtuman kehittäminen Lippotapahtuma-teemalla. Tapahtumapaikaksi kaavailtu Kuusisaaren aluetta. Toimijana Oulun kaupungin tapahtumatiimi.